

मराठी विभाग
मराठी विषयाची फलनिष्पत्ती
(Learning Outcomes)

- अभ्यासकांना मराठी साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचा अभ्यास करून एकूण मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासाच्या स्वरूपाचे आकलन होईल. त्याचबरोबर त्यांना भाषेच्या शास्त्रीय स्वरूपाचा परिचय होईल.
- साहित्याच्या माध्यमातून समाज व संस्कृतीचा परिचय घडेल व साहित्याच्या सांस्कृतिक संदर्भाची जाण निर्माण होईल.
- वेगवेगळ्या वाङ्मयप्रकारांतील व कालखंडातील महत्त्वाच्या साहित्यकृतींचा परिचय होऊन साहित्यविषयक अभिरुची व संवेदनक्षमता निर्माण होईल. तसेच त्यांच्यामध्ये साहित्यकलेचा आस्वाद व समीक्षा करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
- विद्यार्थ्यांना विविध भाषिक कौशल्यांचा परिचय होऊन त्यांच्या उपयोजनाची क्षमता वाढेल.
- विद्यार्थी मराठी भाषा, तिचा वापर व आधुनिक तंत्रज्ञान यांच्यात समन्वय निर्माण करू शकतील.
- विद्यार्थी श्रवण, भाषण, लेखन व वाचन या भाषिक कौशल्यांवर प्रभुत्व मिळवू शकतील.

▪ -----
प्रथम वर्ष कला (FYBA)

ऐच्छिक मराठी (Mejar मराठी)
नाटक या साहित्यप्रकाराचा प्रकाराचा अभ्यास

फलनिष्पत्ती :-

१. नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना विद्यार्थी समजून घेतील.
२. नाटक या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांना शिकता येईल.
३. विद्यार्थ्यांना नाटक या साहित्यप्रकाराची रचनावैशिष्ट्ये समजून घेता येतील.
४. नाटकातील व्यक्ती, समाज, संस्कृती, राजकारण, हितसंबंध, विचारसरणी इत्यादीचे विद्यार्थ्यांना विश्लेषण करता येईल, त्याविषयीचे भान निर्माण होईल.
५. नाटक कविता या साहित्य प्रकारांबद्दल आस्था निर्माण होऊन लेखन करणे, संवेदना जाणणे.

SEC
मुलाखत पूर्वतयारी आणि शब्दांकन कौशल्ये

फलनिष्पत्ती :-

१. विद्यार्थ्यांना मुलाखत या संभाषणप्रकाराच्या स्वरूपाचा परिचय होईल.
२. मुलाखतकाराने करावयाच्या पूर्वतयारीची विद्यार्थ्यांना ओळख होईल.
३. विद्यार्थ्यांना शब्दांकनाची संकल्पना आणि शब्दांकन करण्यासाठी आवश्यक असणारी कौशल्ये परिचित होतील.
४. विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष शब्दांकन करण्यासाठी प्रेरणा मिळेल.

VSEC

मराठी भाषा आणि संगणक

फलनिष्पत्ती :-

- ०१.
- ०२.
- ०३.
०४. PPTचा वापर फायदेशीर तरीही सुरक्षित मार्गांनी करू शकतील.

द्वितीय वर्ष कला (SYBA)
मराठी अभ्यासपत्रिका क्रमांक ॥
कथन साहित्य / नाट्य साहित्य

फलनिष्पत्ती :-

- कादंबरी कथा यांचे स्वरूप समजून घेतात व या दोन प्रकारातील फरक स्पष्ट करतात.

- कादंबरी कथा या प्रकाराची माहिती करून घेतात.
- नाटक या प्रकाराची माहिती होणे.
- मराठी नाटकांची परंपरा समजावून घेणे.
- नाटकांचे स्वरूप व महत्त्व समजावून देणे.
- नाटक या साहित्य प्रकाराचे व सादरीकरणाचे स्वरूप समजावून घेतात.

अभ्यासपत्रिका क्रमांक III भाषा बोली अभ्यास

फलनिष्पत्ती :-

- भाषेचे स्वरूप समजून घेणे व मराठीच्या बोली भाषांतील स्वरूप व भेद स्पष्ट करणे.
- आधुनिक भाषाविज्ञान नुसार भाषेचे स्वरूप समजावून देणे व विविध बोलींचा अभ्यास करून भाषेतील भेद स्पष्ट करतात.
- भाषेचे स्वरूप समजून घेणे भाषा बोली समाजाचा परस्पर संबंध अभ्यासणे.
- बोलीचे स्वरूप व विषय समजून घेणे .
- बोलीचे भाषा लेखन कौशल्य आत्मसात करणे.
- निबंध लेखनाचे कौशल्य आत्मसात करणे

तृतीय वर्ष कला मराठी (TYBA)

मराठी अभ्यास पत्रिका क्रमांक IV (मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय इतिहास)

फलनिष्पत्ती :-

- मध्ययुगीन काळातील मराठी साहित्यातील संत, पंत व शाहीर यांच्या साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करणे व तत्कालीन समाजातील त्यांचे महत्त्व विशद करणे.

- मध्ययुगीन मराठी साहित्यातील मराठी भाषा प्रारंभ ते शके अठराशे अठरा पर्यंतच्या विविध साहित्य प्रवाहांची माहिती घेतात व त्यांचे महत्त्व सांगतात स्वरूप स्पष्ट करतात.
- मध्ययुगीन मराठी **वाङ्मयाच्या** इतिहासाचा परिचय करून घेणे
- मध्ययुगीन कालखंडातील **वाङ्मय** निर्मिती प्रेरणा व सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा उलगडा करणे
- मध्ययुगीन कालखंडातील **वाङ्मय** परंपरा रचना प्रकार ग्रंथकारांची माहिती करून घेणे
- मध्ययुगीन कालखंडातील मराठी भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करणे
- शाहिरी **वाङ्मया**चा परिचय होईल
- बखर **वाङ्मया**चा परिचय होईल
- वेगवेगळ्या पंथांचे **वाङ्मयांचे** स्वरूप लक्षात येईल
- मध्ययुगीन **वाङ्मयाचे** स्वरूप स्पष्ट होईल

मराठी अभ्यासपत्रिका क्रमांक V (भारतीय व पाश्चात्य साहित्यशास्त्र)

फलनिष्पत्ती :-

- प्राचीन आधुनिक साहित्यातील समीक्षेचे स्वरूप व कार्य समजावून घेतील.
- प्राचीन भारतीय व पाश्चात्य साहित्यातील साहित्य संदर्भातील विविध संज्ञ, संकल्पना स्पष्ट करून घेतील.
- प्राचीन मराठीतील साहित्य संकल्पना व विविध अभ्यासकांची मते समजून घेतात.
- भारतीय साहित्याचे स्वरूप आणि सिद्धांत समजून घेतील.
- साहित्य भाषेचे स्वरूप व कार्य समजावून घेतील.
- साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन समजावून घेतील.
- पाश्चात्य साहित्याचे स्वरूप समजावून घेतील.
- पाश्चात्य साहित्य विचारात साहित्याच्या भाषेचे स्वरूप समजावून घेतील.
- पाश्चात्य साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया व प्रयोजन समजावून घेतील.

मराठी अभ्यासपत्रिका क्रमांक VI
(साहित्य आणि समाज)

फलनिष्पत्ती:

- साहित्य समाज आणि संस्कृतीचे स्वरूप समजावून घेतात व त्या अनुषंगाने विविध साहित्य प्रवाहांचा अभ्यास करतात.
- साहित्य आणि समाज यांचा संबंध तपासणे सहसंबंध तपासतील.
- महानगरीय साहित्याच्या जाणिवा समजून घेतील.
- ग्रामीण साहित्याच्या जाणिवा समजून घेतील.
- समजावून येणे निवडक कलाकृतीच्या आधारे वांग्मय प्रवृत्तीचा शोध घेतील.
- दलित साहित्याचे स्वरूप वैशिष्ट्ये समजावून घेतील.
- स्त्रीवादी जाणिवेच्या साहित्याची वैशिष्ट्ये समजावून घेतील.